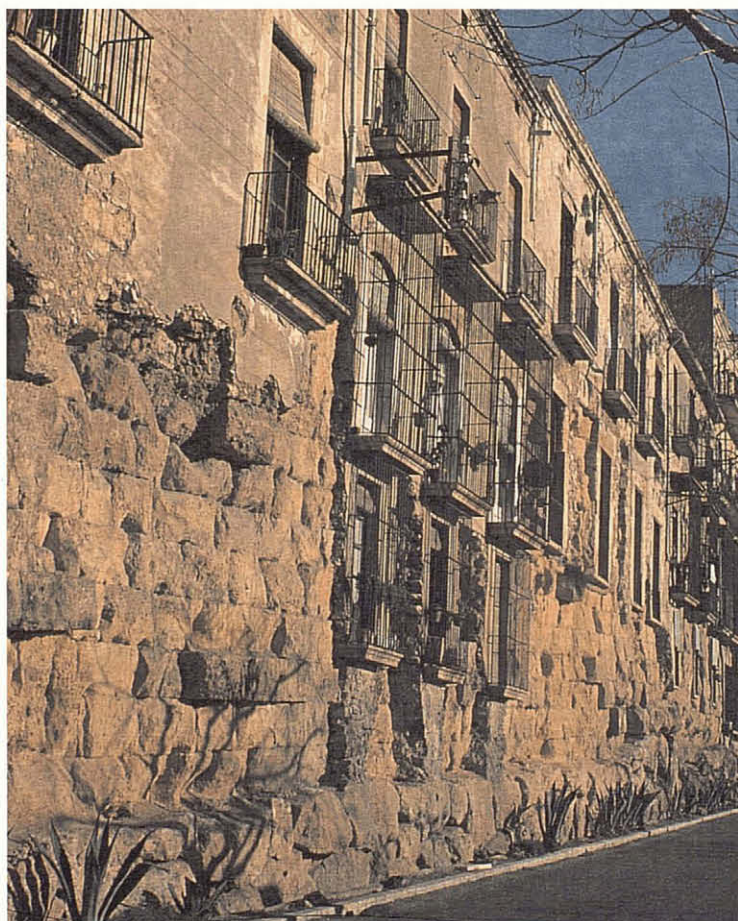

Les muralles romanes de Tarragona

Denominació:
**Muralles romanes
de Tarragona**

Terme municipal:
Tarragona

Comarca:
Tarragonès

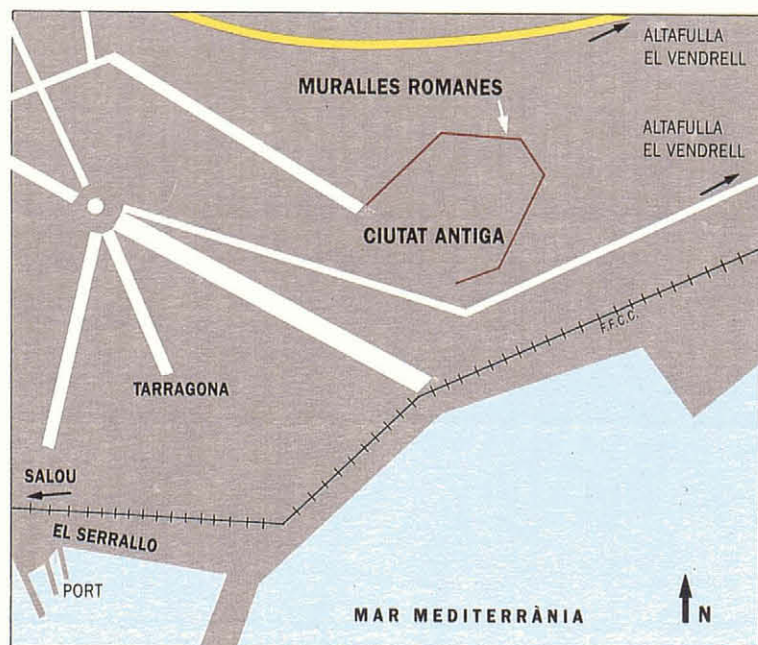
Cronologia:
**Final del s. III aC -
començament del s. II aC
(amb importants refeccions
en època medieval i
moderna)**

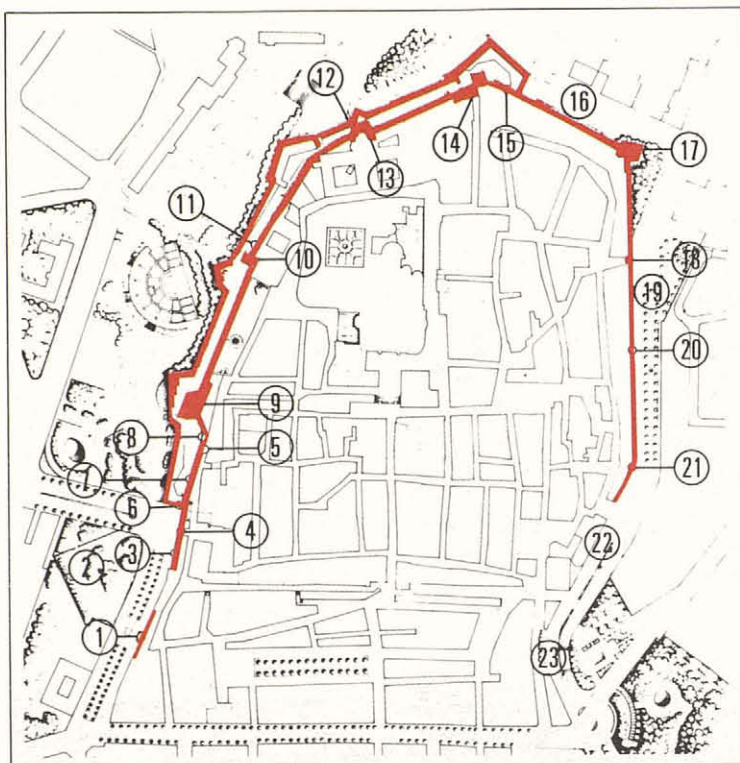
Immediatament després del desembarcament dels Escipions a Empúries l'any 218 aC, Tarragona, per la seva situació geogràfico-estratègica i per les seves condicions topogràfiques de defensa, es va constituir en la principal base militar romana per a les operacions de la Segona Guerra Púnica i, més tard, de la penetració per a la conquesta de les terres de la vall de l'Ebre i dels interiors peninsulars.

Per aquests motius, la primera gran obra que els romans van emprendre en els moments inicials de la seva arribada a Tàrraco fou la fortificació de la ciutat mitjançant un recinte emmurallat.

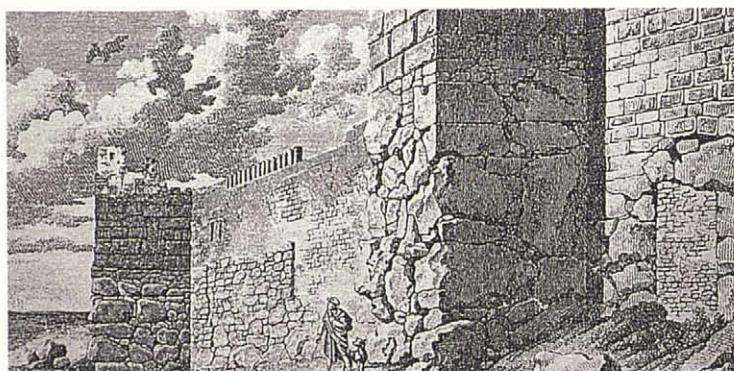
Segons la descripció de l'humanista Lluís Ponç d'Icart, al segle XVI aquesta muralla es presentava en una longitud de 4000 metres, arribant fins a la zona portuària, cobrint tot el perímetre de la primitiva ciutat de Tàrraco. Se n'ha conservat solament, però, una cinquena part, la corresponent a la part alta, la resta va desaparèixer com a conseqüència de les vicissituds que ha patit la ciutat durant la seva dilatada història i, també, per l'aplicació dels programes d'examen urbanístic.

Malgrat que tradicionalment molts autors han considerat aquestes muralles com una obra bastida en època pre-romana, les excavacions arqueològiques practicades les darreres dècades han permès de fixar la seva filiació netament romana. Se n'han pogut, també, diferenciar

1 - Llenç totalment refet en època medieval	14 - Torre de Minerva o de Sant Magí
2 - Baluart de Saavedra (s. XVIII)	15 - Porta romana (Portal de Sant Magí o Portal del Carro)
3 - Portella	16 - Llenç conservant plenament la tipologia romana
4 - Portal del Roser (s. XVIII)	17 - Baluart de Sant Antoni (s. XVIII)
5 - Marques de picapedrer al parament intern	18 - Portal de Sant Antoni
6 - Accés al passeig Arqueològic	19 - Llenç amb balconades del s. XVIII
7 - 8 - Marques de picapedrer al parament extern	20 - 21 - Portelles
9 - Baluart de Santa Bàrbara o Fortí Negre (s. XVIII)	22 - Llenç conservat in situ en el Museu Nacional Arqueològic de Tarragona
10 - Torre de l'Arquebisbe o del Pa-borde	23 - Llenç en l'extrem de la capçalera del Circ Romà
11 - 12 - Portelles	
13 - Torre del Cabiscol o del Seminari	

dues fases en el procés de construcció: una, datada en els primers anys de la presència romana, amb una amplada de quatre metres per sis d'alçada; era reforçada mitjançant torres de planta quadrangular de les quals coneixem tres: la de Minerva (o Sant Magí), la de Cabiscol (o Seminari) i la de l'Arquebisbe. La segona fase respon a un canvi de plantejament arquitectònic-estratègic, augmentant l'amplada a sis metres i l'alçada a dotze; aquesta reforma es produeix pocs anys més tard de la fundació de la ciutat; sembla que es pot relacionar amb les campanyes militars del cònsol Cató per a reprimir la revolta de les tribus indígenes, tot just encetada el segle II aC.

Llenços i torres presenten la mateixa tècnica constructiva: la base és constituïda per blocs megalítics on s'obren petites poternes ("portelles") per les quals només es podia passar a peu. Damunt d'aquest sòcol megalític recolza el doble parament de carreus tallats i generalment encoixinats, fins a completar en alçada el recinte.

Les marques de picapedrer en alfabet ibèric, que són encara visibles en alguns carreus de la muralla, denoten la participació de mà d'obra indígena en la seva construcció, sota la direcció dels enginyers militars romans arribats amb les legions.

Quant a les portes principals d'accés, només en coneixem una (l'anomenada Portal de Sant Magí o Portal del Carro), situada molt a prop de la torre de Minerva, encara que molt afectada i emmascarada pels aprofitaments d'èpoques posteriors. Les altres portes que es troben al recinte (Portal del Roser i Portal de Sant Antoni) responen a iniciatives arquitectòniques més properes en el temps.

El caire de plaça militar de Tarragona en el decurs de la història, ha fet que aquestes transformacions i restauracions de la muralla es produïssin repetidament, especialment a l'edat mitjana i en el decurs de la Guerra de Successió (1702-1715), quan els anglesos varen construir la contramuralla o Falsa Braga. També ha estat aprofitada la seva estructura per instal·lar-hi habitatges, tot ocupant l'espai existent entre ambdós paraments en els quals s'han obert, a més a més, finestres i balconades.